

Hvordan få i gang en OMSTILLING som starter NÅ?

Mot lavere lusepress i norsk lakseoppdrett

Ragnar Tveterås

Universitetet i Stavanger · Handelshøgskolen ved UiS

Omstilling som starter NÅ er mulig — uten å vente på lusekvoter

Vi trenger ikke vente på at alle forutsetningene for stramme lusekvoter er på plass. Mye kan skje raskere når vi handler på det vi kan gjøre i dag — og gjør det å redusere lus lønnsomt, ikke kostnadsdrivende.



MER laks

Økt produksjon og verdiskaping finansierer omstillingen.



FÆRRE eksponert

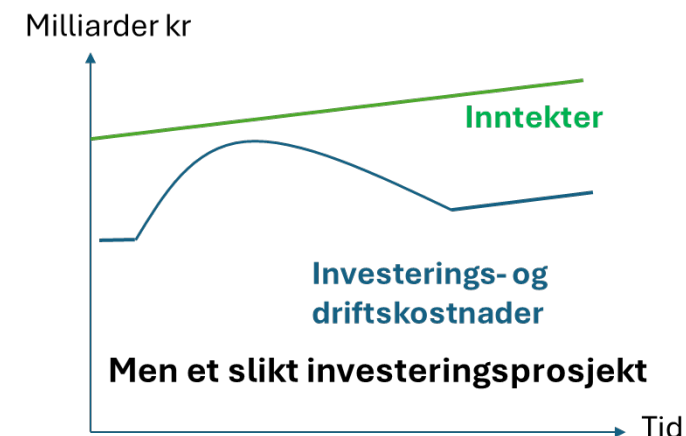
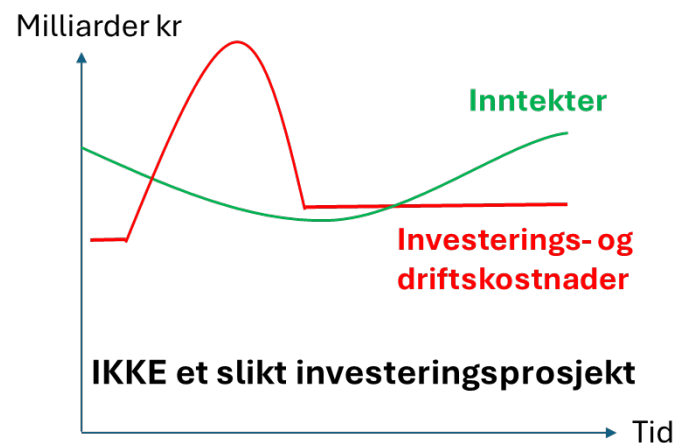
Et mindre antall oppdrettslaks står eksponert mot lus.

Nøkkelen: Investeringsprosjekter som både gir høyere verdiskaping OG lavere lusepopulasjon.

Gjør omstillingen lønnsom

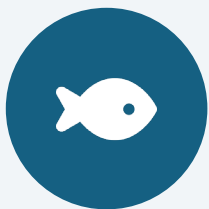
Lønnsomhet er energien som gir kraft til omstillingsmotoren

- Ingen lønnsomme prosjekter kan bygge på konstant eller lavere produksjon.
- Næringen må få produsere mer — mot at færre oppdrettslaks er eksponert mot lus.
- Når null- og lav-lus investeringer gir avkastning, kommer kapitalen og gjennomføringen raskere.



Med framtidig årlig netto kontantstrøm etter skatt på 10-20 mrd kr er det helt nødvendig å fordele investeringer på 100-200 mrd kr over mange år

Reguler det vi kan telle — og styre



Tell vertene

- Oppdrettslaks i åpne merder telles og styres bedre enn antall lus i dag.
- Pragmatiske MTB-baserte insentiver som skiller laks og lus kan innføres nå.
- I tråd med Stortingets ønske om å legge til rette for null- og lav-lus teknologi.



Bruk MTB-verktøyet smart

- Rullerende MTB: lavere når vill smolt vandrer ut, høyere resten av året.
- Miljøfleks: veksle konvensjonell MTB inn i null-/lav-lus MTB.
- Konverteringsfaktorer som gir økt total MTB — og gjør prosjektene lønnsomme.

Fjern bremsen — og lær gjennom praksis



Forutsigbarhet og gjennomføringskraft

Forvaltningen har en kritisk rolle for tempo. Vedtak som trekker ut eller spriker forsinker teknologi investeringer og endring av lokalitetsstruktur. Raskere, mer forutsigbare vedtak får kapitalen til å bevege seg.



Lær gjennom praksis

Kostnad og risiko faller ved å bygge og drifte null- og lav-lus anlegg — ikke ved å utrede. Praktisk læring er den raskeste veien til lavere kostnader, og forutsetter regelverk og praksis som ikke gir prosjektene urimelig risiko.

Start samarbeidet nå — og pilotér



Forpliktende samarbeid

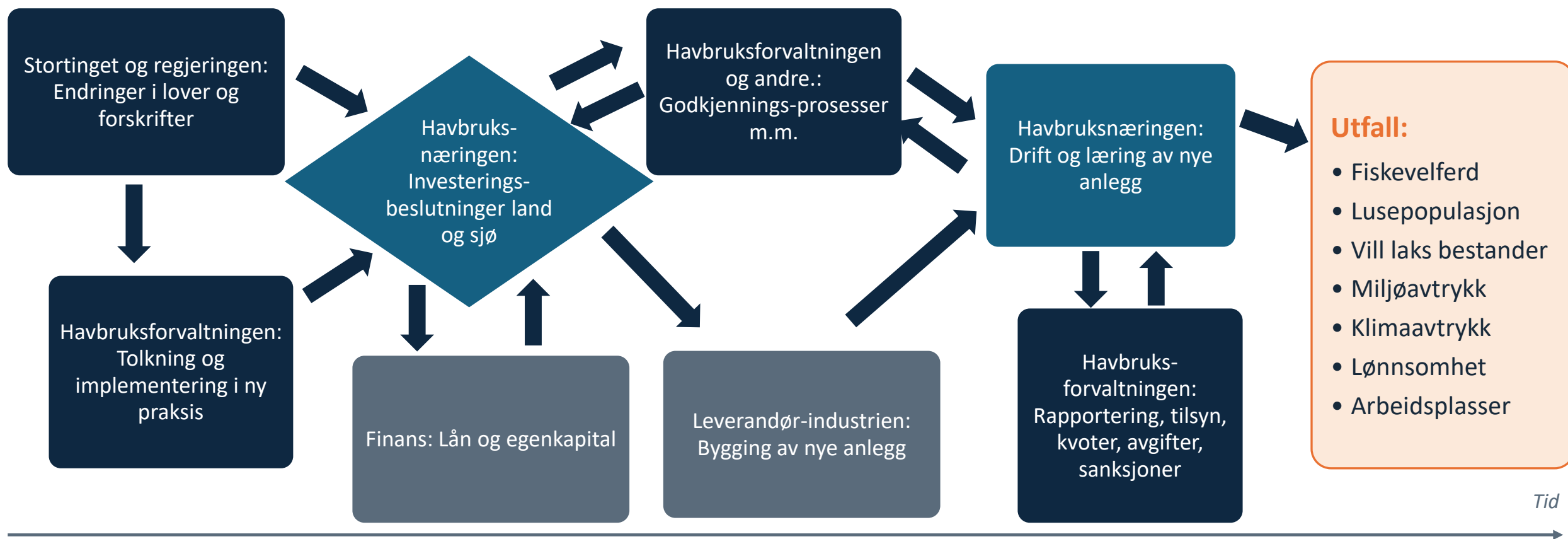
- Høyere koordinering mellom selskapene — og med myndighetene — i produksjonsområdene.
- Tar tid å få på plass. Nettopp derfor må prosessen starte raskt.
- Forutsetter en forvaltning som gir tilstrekkelig forutsigbarhet.



Pilotér og skalér

- Lær parallelt om lusekvoter gjennom pilot praksis før stram luseregulering rulles ut i full bredde.
- Pilotutprøving i utvalgte produksjonsområder gir rask læring.
- Reduserer risikoen for kostbare feilgrep i en omstilling med mange usikkerheter.

Veien videre – Omstillingsprosessen fra vedtak til utfall i sjøen





Rask omstilling er et valg

Omstillingen får momentum ved å gjøre det **lønnsomt** å redusere antall luseverter, regulere på det vi kan **telle best**, og gi forvaltningsmessig **forutsigbarhet** som får kapitalen til å bevege seg raskt.

LØNNSOMT

TELLBART

FORUTSIGBART